

Чистое заимствование означает, что у предприятия собственного капитала недостаточно для финансирования тех нефинансовых активов, которые функционируют на данном предприятии. Этот недостаток покрывается заемным капиталом, собственностью другого предприятия. Экономически эти суммы собственностью данного юридического лица не являются, если $I < 0$. Они составляют только покрытие обязательств. Если кредиторы проявляют терпение, данное юридическое лицо, конечно, может распоряжаться деньгами и другими финансовыми активами как собственными. Но необходимо помнить о вероятности наступления форс-мажорных обстоятельств. Нет таких кредиторов, которые забудут взыскать долг. Финансовых активов, которые уйдут при расчетах с кредиторами целиком и полностью в погашение обязательств, окажется в таком случае еще и недостаточно — придется сверх того срочно реализовать и часть нефинансовых активов начиная с наиболее ликвидных, являющихся вместе с финансовыми покрытием долга. Т.о. положение предприятия в состоянии чистого заимствования напряженно, неустойчиво.

Нахождение в точке равновесия не является целью сознательной финансово-экономической деятельности предприятия. Цель состоит в приобретении финансово-экономической устойчивости, которая связана с обладанием свободными финансовыми ресурсами. Это гарантирует не только платежеспособность, но и безопасность совершения инвестиций, возможность страховать риски. В точке равновесия еще нет свободы финансового маневра, нет страхового финансового фонда — есть только покрытие обязательств. Если, находясь в состоянии равновесия, предприятие совершает вложения в нефинансовые, т. е. в собственные, производительные активы, то оно сразу оказывается в положении неустойчивости. При этом важно осознавать степень риска и планировать выход из неустойчивого положения, принимать к этому меры.

Аудитору при подтверждении возможности функционирования предприятия в будущем следует воспользоваться рассмотренной методикой анализа. Преимущество этой методики анализа перед коэффициентным методом состоит в том, что точка равновесия и шкала отклонений от нее определяются для каждого предприятия автономно, но по единообразной методике для всех отраслей (видов деятельности) и форм предпринимательской деятельности. При этом итоги данного анализа сравнимы между собой, а это позволяет ранжировать предприятия, группировать их по признаку степени финансово-экономической устойчивости. Кроме того, аудитор может объективно оценивать динамику развития предприятия и делать обоснованные прогнозы на будущее.

Литература

1. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2010 року.-К.:ТОВ «ІАМЦ АУ «СТАТУС», 20010.
2. Дорош Н.І. Аудит: методологія та організація.-К.: Т-во «Знання», КОО, 2001.
3. Бернстайн Л.А. Анализ финансовой отчетности: теория, практика и интерпретация.-М.: Финансы и статистика, 1996
4. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры. - М.: Финансы и статистика, 2001..
5. Шеремет А.Д.Методика финансового анализа. - М.: ИНФРА-М, 1999
6. Модильяни Ф., Миллер М. Сколько стоит фирма? Теорема ММ.- М.:Дело, 2001
7. Методические рекомендации по выявлению признаков неплатежеспособности предприятия и признаков действий по сокрытию банкротства, фиктивного банкротства или доведения до банкротства. Утверждено приказом министерства экономики Украины от 17.01.2001.№10 //Бухгалтерия. - 2001.
8. Ионин Е.Е. Система показателей оценки имущественного положения предприятий: Монография. - Донецк: ООО «Юго-Восток, ЛТД», 2006.
9. Абрютин М.С. Экспресс-анализ бухгалтерской отчетности. Методика. Практические рекомендации // Библиотека журнала «Консультант бухгалтера». — Вып. 2. — М.: Издательство «Дело и Сервис», 2005.

УДК 338.45

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПОНЯТТЯ

І.П. Тішакова, К.С. Безгін

Резюме. Розкрито сутність і структурні компоненти інноваційного потенціалу підприємства. Проаналізовано основні підходи до інтерпретації дефініції “інноваційний потенціал підприємства” з метою його функціональної адаптації до потреб науки та практики.

Ключові слова: інновації, інноваційний потенціал підприємства, конкурентоспроможність, якість.

Постановка проблеми. У сучасному світі, коли в процесі динамічного соціально-економічного розвитку та глобалізації більшість країн обирає інноваційний тип розвитку, запроваджуючи при цьому тотожні економічні й управлінські моделі, підвищується роль інноваційного потенціалу як фактора забезпечення високого інтелектуального рівня населення, захисту економічних інтересів і конкурентоспроможності країни. За таких умов ефективно провадження фінансово-господарської діяльності, подолання інноваційної інертності

та забезпечення довгострокової стійкості здійснюють суб'єкти господарювання, які функціонують на інноваційних засадах. У зв'язку з цим набуває актуальності проблема концептуалізації інноваційного потенціалу як важливого елементу в процесі управління інноваційною діяльністю підприємства.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Проблематика інноваційного потенціалу постає об'єктом дослідження вітчизняних і зарубіжних учених, переважно в межах економічної науки: О. С. Богми, В. А. Верби, І. В. Воловельської, В. М. Гейця, С. М. Ілляшенка, М. А. Йохни, Д. І. Кокуріна, Н. С. Краснокутської, Є. В. Лапіна, Л. Г. Мельника, І. В. Новікової, О. В. Савчука, Р. А. Фатхутдінова, Л. І. Федулової, Ю. С. Шипуліної та інших, що свідчить про беззаперечну актуальність даної тематики. Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених інтерпретації поняття "інноваційний потенціал", виокремленню та дослідженню чинників, що впливають на формування та функціонування останніх, тлумачення зазначеної дефініції не має точної визначеності, що й обумовило мету та завдання дослідження.

Формулювання мети статті. Метою статті є концептуалізація поняття "інноваційний потенціал підприємства" як комплексної категорії щодо уточнення її сутності та значення для вибору напрямку інноваційного розвитку суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу. Однією з головних дефініцій інноваційного менеджменту виступає "інноваційний потенціал", що характеризується як концептуальне відбиття здійснення та розвитку інноваційних процесів на підприємстві та знаходить своє обґрунтування в теоретичних і практичних дослідженнях [1-20]. Із зв'язку між сукупністю ресурсів, засобів і можливостей, які мають за мету інноваційне спрямування, впливають моменти соціального й економічного порядку. У рамках різних концепцій поняття "інноваційний потенціал" може визначатися по-різному (табл. 1).

Таблиця 1

Основні підходи до визначення поняття "інноваційний потенціал"

№ з/п	Автор	Визначення	Коментар
1	2	3	4
1. Ресурсний підхід			
1.1	Верба В. А., Новікова І. В. [1, с. 23]	сукупність інноваційних ресурсів, які перебувають у взаємозв'язку, та чинників, які створюють необхідні умови для оптимального використання цих ресурсів з метою досягнення відповідних орієнтирів інноваційної діяльності та підвищення конкурентоспроможності підприємства в цілому	Згідно з ресурсною концепцією інноваційний потенціал підприємства базується на сукупності всіх наявних ресурсів, що використовуються в процесі виробництва. На наш погляд, трактування інноваційного потенціалу з точки зору наявності ресурсів не є комплексним, адже використання ресурсів може бути різним у залежності від умов господарювання, що не є гарантією стабільних економічних результатів, а, отже, не відноситься до ознак інновативності.
1.2	Гриньов А. В. [2, с. 13]	сукупність усіх наявних матеріальних і нематеріальних активів, що використовуються в процесі здійснення інноваційної діяльності	
1.3	Йохна М. А., Декалюк С. В. [3, с. 151]	сукупність ресурсів, необхідна та достатня для вироблення інновацій, втілення їх у конкретні технології, організаційні чи управлінські рішення, здатність до сприйняття інноваційних ідей, можливість і економічна доцільність вироблення та просування інновацій на ринку	
1.4	Мельник Л. Г. [4, с. 122]	сукупність фінансових, матеріальних і трудових ресурсів, які може використати дана система для реалізації пілотних проєктів, тобто таких, які спрямовані на виробництво нових видів продукції	
1.5	Яковлева Н. Г. [5, с.5-6]	сукупність взаємодіючих і взаємопов'язаних кадрових, науково-технічних, виробничо-технологічних і фінансово-економічних ресурсів, необхідних для здійснення інноваційної діяльності, які здатні продукувати інновації за наявності сприятливих умов	
2. Результативний підхід			
2.1	Белюсова Л.І. [6, с.8]	ресурсна можливість використання підприємством прогресивних напрацювань у сфері інновацій	Дана дефініція акцентує на інноваційному потенціалі як на підґрунті, за допомогою якого розробляються та впроваджуються інновації для задоволення потреб суб'єктів господарювання. Однак, дані завдання не завжди сприяють інноваційному розвитку підприємства.
2.2	Богма О. С. [7, с. 14]	визначає можливості й глибину інноваційних перетворень, залежно від його величини і якісного стану	
2.3	Краснокутська Н. С. [8, с. 17]	можливості в сфері розробки та впровадження інновацій	

1	2	3	4
2.4	Фесенко І. А. [9, с. 5]	узагальнена характеристика можливостей підприємства здійснювати вперше або відтворити (сприйняти) ефективні нововведення на підставі використання власних та залучених ресурсів	
2.5	Фірсова С. М., Чеботар С. В. [10, с. 202]	економічні можливості підприємства щодо ефективного залучення нових технологій у господарський оборот: інтелектуальні, матеріальні, фінансові, кадрові та інфраструктурні	
3. Комплексний підхід			
3.1	Воловельська І. В. [11 с. 102]	характеризує спроможність зміни зовнішнього оточення та способів досягнення поставлених підприємством цілей, а також максимально ефективного ведення конкурентної боротьби	Відповідно до комплексного підходу інноваційний потенціал розглядається як здатність підприємства розробляти та реалізовувати нововведення за допомогою сукупності різних можливостей для задоволення суспільних потреб.
3.2	Кокурін Д. І. [12, с. 106]	триєдина сутність, яка включає рівні: ресурсний – сукупність ресурсів, використовуваних у певних соціально-економічних формах для виробництва інноваційної продукції, що задовольняє суспільні потреби; результативний – результат реалізації наявних можливостей і внутрішній – здатність ефективно перетворювати ресурси на інноваційний продукт	
3.3	Федулова Л. І. [13, с. 470]	здатність системи породжувати і вчасно освоювати новачі відповідно до прийнятої стратегії розвитку; сукупність різних видів ресурсів, зокрема матеріальних, фінансових, інтелектуальних та інших, необхідних для здійснення інноваційної діяльності	
4. Системний підхід			
4.1	Ляпін Є. В. [14, с. 37-38]	разом з інформаційним є складовими частинами інтелектуального потенціалу підприємства; вони регулюють виробничі процеси, сприяють підвищенню продуктивності живої праці, ефективності використання предметів праці і енергетичних ресурсів, допомагають піднести рівень і ефективність технологій	У роботах деяких авторів [14-17] інноваційний потенціал розглядається як частина інтелектуального, науково-технічного потенціалу підприємства тощо. Отже, дефініція “інноваційний потенціал” ототожнюється з різними її складовими, досліджуються лише окремі її аспекти, що не надає змоги комплексно підійти до висвітлення взаємозв’язаних чинників, що впливають на неї.
4.2	Нагорний В. В., Левченко В. Ф., Власова С. В., [15, с. 275]	складна динамічна система створення, накопичення і трансформування наукових ідей та науково-технічних результатів в інноваційні продукти, процеси; підсистема цілісної системи, в якій він взаємозумовлено взаємодіє з іншими складовими економічного потенціалу підприємства	На нашу думку, системний підхід є недостатньо обґрунтованим і потребує корегування з урахуванням
4.3	Райзберг Б. А., Лозовський Л. Ш., Стародубцева О.Б. [16, с. 246]	науково-технічний потенціал країни у вигляді науково-дослідних, проектно-конструкторських, технологічних організацій, експериментальних виробництв, дослідчених полігонів, учбових закладів, персоналу і технічних засобів цих організацій	Ураховуючи специфіку й особливостей інноваційних процесів на конкретному підприємстві.
4.4	Шипуліна Ю. С., Тарановський В. І. [17, с. 251]	система, що включає ринковий, виробничо-збутовий та інноваційний потенціали і забезпечує приведення у відповідність внутрішніх можливостей розвитку господарюючого суб’єкта на основі інновацій зовнішнім, які генеруються ринком	
5. Інвайренментний підхід			
5.1	Ілляшенко С. М. [18, с. 177]	здатність до сприйняття ідей інновацій, можливість і економічна доцільність виробити і просувати інновації на ринку; деяка критична маса ресурсів, необхідна і достатня для генерації інновацій, втілення їх у конкретні конкурентоспроможні товари, технології, організаційні чи управлінські рішення	У цьому контексті інноваційний потенціал являє собою агреговану величину, і розглядається як міра здатності (наявність і збалансованість структурних компонентів потенціалу) та готовності (достатність рівня розвитку потенціалу для формування інноваційної моделі економіки) суб’єкта господарювання провадити інноваційну діяльність відповідно до умов зовнішнього середовища.
5.2	Осецький В. Л. [19, с. 115]	змога інноваційних підприємств щодо реалізації їх потенційних можливостей в умовах ринку	
5.3	Фатхутдінов Р. А. [20, с. 296]	міра готовності організації виконати задачі, які забезпечать досягнення поставленої інноваційної мети, тобто міра готовності до реалізації інноваційного проекту або програми інноваційних перетворень та впровадження інновації	

Підсумовуючи й узагальнюючи трактування поняття “інноваційний потенціал”, можна зазначити що більшість науковців додержуються ресурсної і комплексної концепції стосовно його визначення. Загальним для наведених інтерпретацій дефініції виступає її зв’язок із наявними ресурсами та можливістю їх використання для досягнення поставленої мети.

Ресурсна компонента виступає підґрунтям здійснення інноваційної діяльності на підприємстві, оскільки ресурси є провідною ланкою в системі інноваційного процесу, а їх комплексне та раціональне використання при розробці та впровадженні інноваційних технологій забезпечує ефективну реалізацію управлінських рішень і сприяє росту інноваційного потенціалу підприємства.

Здатності є одними з ключових складових інноваційного потенціалу. Це визначається тим, що джерела інноваційних можливостей виявляються, насамперед, у різних змінах, які можуть бути результатом впровадження інновацій до господарської діяльності. Наведені категорії можуть бути як взаємопов’язаними, так і відокремленими.

Інноваційні можливості підприємства різноманітні й саме вони визначають масштаби інноваційного потенціалу. Загалом виділяють три основні риси інноваційного потенціалу: інноваційний потенціал підприємства визначається його реальними інноваційними можливостями; інноваційні можливості підприємства багато в чому залежать від наявних у нього ресурсів, тому інноваційний потенціал характеризується певним обсягом ресурсів, як залучених, так і не залучених у виробництво, але підготовлених до використання в ньому; інноваційний потенціал підприємства визначається не тільки наявними інноваційними можливостями, але й готовністю й здатністю до їхнього використання з метою втілення нововведень [10, с. 204].

На наш погляд, тлумачення поняття “інноваційний потенціал” відповідно до синтезу комплексного та інвайренментного підходів є найбільш обґрунтованим і дозволяє сформулювати методологічні засади щодо оцінки інноваційного потенціалу підприємства. Також дана концептуалізація дає змогу визначити його явний зміст (фіксує те, що відбувається), тоді як ресурсна, результативна та комплексна концепції – виявляють не наявний (відображає сенс того, що відбувається). У зв’язку з цим, дослідницький інтерес був сконцентрований на питанні про те, яким чином структурні елементи інноваційного потенціалу передають сутність даної дефініції (табл. 2).

У результаті проведення аналізу стосовно виявлення основних складових компонентів поняття “інноваційний потенціал” у розрізі різних концепцій його інтерпретації можна відзначити такі особливості:

- прибічники ресурсного підходу додержуються думки, що ключовим структурним елементом інноваційного потенціалу є сукупність різних видів ресурсів, за допомогою яких суб’єктом господарювання провадиться інноваційна діяльність;

- представники результативного підходу, у своїй більшості, схиляються до трактування поняття “інноваційний потенціал” як сукупності наявних (використаних) і прихованих (невикористаних) ресурсних засобів і можливостей підприємства в інноваційній діяльності;

- група авторів, що відносяться до комплексної концепції розглядає “інноваційний потенціал” як здатність підприємства розробляти й реалізовувати нововведення за допомогою сукупності різних можливостей;

- прибічники системного підходу переважно вважають, що “інноваційний потенціал” – структурна частка сукупного потенціалу підприємства, яка, у свою чергу, складається з сукупності різних взаємодіючих елементів;

- серед науковців, які розглядають “інноваційний потенціал” з точки зору інвайренментної моделі, превалює думка, що дану дефініцію слід тлумачити відповідно до стадій життєвого циклу інновацій.

Отже, можна констатувати той факт, що концептуальне відображення феномену інноваційного потенціалу в різних підходах визначено, перш за все, його структурними елементами, що надало змогу виявити приналежність науковців до тієї або іншої групи, у розрізі якої і трактується дане поняття.

З авторами [1-5] варто погодитися, адже саме ресурсний підхід є базовим у розумінні поняття “інноваційний потенціал”. Слушним видається погляд С. В. Декалюка, М. А. Йохни [3], які вважають, що “інноваційний потенціал” варто характеризувати як категорію, основними компонентами якої є ресурси підприємства та спроможність до їх реалізації, що проявляється в можливості інноваційного розвитку суб’єкта господарювання. Дане визначення поєднало в собі сукупність ресурсів, можливість до їх реалізації з урахуванням стадій інноваційного циклу. Але, зазначимо, що представлене поняття не дає змоги розкрити зміст інноваційного потенціалу, адже його структура розглядається як сполучення лише тих ресурсів, які необхідні для здійснення інноваційної діяльності. З цього слідує логічне твердження щодо збільшення потенціалу пропорційно збільшенню наявних ресурсів. Проте в практичній фінансово-господарській діяльності простежується закономірність стосовно володіння великим підприємством значними ресурсами при одночасно меншому інноваційному потенціалі.

Л. І. Федулова [13] визначає “інноваційний потенціал” як єдність ресурсів інноваційної діяльності та здатність сприймати та впроваджувати інновації. При цьому не відбувається врахування цільової характеристики даної категорії. Важливо, що використання ресурсів завжди націлене на задоволення потреб як суспільства, так і суб’єктів господарювання.

Семантична матриця структурних елементів поняття “інноваційний потенціал”

Автор	Основні підходи до визначення поняття “інноваційного потенціалу”																			
	1. Ресурсний підхід					2. Результативний підхід					3. Комплексний підхід			4. Системний підхід			5. Інвайрментний підхід			
	Верба В. А., Новікова І. В.	Гриньов А. В.	Йохна М. А., Декалюк С. В.	Мельник Л. Г.	Яковлева Н.Г.	Белоусова Л.І.	Богма О. С.	Краснокутська Н. С.	Фесенко І.А.	Фірсова С. М., Чебогар С. В.	Воловельська І. В.	Кокурін Д. І.	Федулова Л. І.	Лапін С. В.	Нагорний В. В., Левченко В. Ф., Власова С. В.	Райзберг Б. А., Лозовський Л. Ш., Стародубцева О.Б.	Шипуліна Ю. С., Тарановський В. І.	Ілляшенко С. М.	Осецький В. Л.	Фатхутдінов Р. А.
структурні елементи																				
частина сукупного потенціалу											+		+		+		+			
сукупність ресурсів	+	+	+	+	+						+	+						+		
сукупність засобів можливостей			+			+	+	+	+	+							+	+	+	
комплексна інтегрована категорія										+	+	+								
інструмент провадження інноваційної діяльності			+										+		+					+

Великий інтерес становить робота Д. І. Кокуріна [12], де автор використовує синтез трьох моделей щодо тлумачення поняття “інноваційний потенціал”: ресурсної, результативної і внутрішньої, яку, згідно з класифікацією, наведеною в даному дослідженні, слід віднести до системного підходу. Здійснено спробу представити потенціал у вигляді функціональної взаємозалежності категорій економічних відносин, які одночасно дозволяють дослідити його структуру. При цьому справедливо зазначено, що інноваційний потенціал – не лише сума його компонентів, а й багаторівнева система взаємопов’язаних і взаємозумовлених чинників, що розкривають його сутність. Однак, не приділено достатньої уваги як інноваційний потенціал характеризує можливості інноваційних процесів на стадіях інноваційного циклу.

Необхідно виявити фактори, що впливають на інноваційний потенціал і відібрати найбільш істотні з них. За допомогою герменевтичної матриці взаємодії економічних категорій, пов’язаних із інноваційним потенціалом, можна зробити висновок про існування зв’язку між наведеними категоріями (табл. 3). У результаті опрацювання різних наукових літературних джерел [1-21] виявляємо чинники, які мінімально взаємопов’язані між собою та максимально впливають на інноваційний потенціал.

Інтерпретація інноваційного потенціалу неможлива без розгляду взаємозв’язку та взаємовпливу конкурентоспроможності й якості. Як відомо, завоювання й утримання позицій на світових ринках високотехнологічної продукції досягається в жорсткій боротьбі, переваги в якій забезпечуються не стільки цінами на продукцію, скільки її споживчими властивостями й якістю, вдосконалення яких неможливе без опори на інновації [21, с. 37]. Варто зауважити, що інноваційний потенціал необхідно розглядати не тільки як базис та інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства й якості продукції, але й як невід’ємну складову інноваційного розвитку суспільства та всієї держави.

У контексті порушених проблем слід наголосити, що впровадження підприємством інновацій до фінансово-господарської діяльності повинно проявлятися у вигляді збільшення рівня використання його інноваційного потенціалу. Безперечно, розвиток високотехнологічних галузей економіки, перш за все, пов’язаний із нововведеннями, застосуванням новітніх технологій, сприяє підвищенню якості та конкурентоспроможності товарів і завоюванню відповідних міжнародних ринків, та, як наслідок, реалізації інноваційного потенціалу.

Герменевтична матриця взаємодії економічних категорій, пов'язаних із інноваційним потенціалом

Інновації	Інноваційний потенціал	Інноваційна діяльність	Конкурентоспроможність	Якість	Ціна
Інновації	Інноваційний продукт обумовлює формування та розвиток інноваційного потенціалу підприємства	Інноваційна діяльність підприємства	Інновації є одним із головних складових конкурентних переваг, що формують відповідний рівень конкурентоспроможності товару, так і підприємства	при створенні нового продукту необхідно орієнтуватися на перелік усвідомлених і неусвідомлених властивостей товару	впровадження інновацій знизює ціність існуючих товарів-аналогів і стимулює процес підвищення ефективності виробництва
Інноваційний потенціал	здатність системи породжувати, вчасно освоювати інновації відповідно до прийнятної стратегії розвитку	комплексна система взаємодіючих чинників, що визначають рівень інноваційної діяльності підприємства	займає чільне місце в забезпеченні максимального ведення конкурентної боротьби	виступає основою розвитку підприємства та повинен започатковуватися на етапі формування ціну товару, випливає за конкурентів	адекватне використання інноваційного потенціалу дозволяє формувати ціну товару, випливає за конкурентів
Інноваційна діяльність	інтенсифікація інноваційної діяльності дозволяє підвищити рівень використання наявного інноваційного потенціалу підприємства	Інноваційна діяльність підприємства	інтенсифікація процесів інноваційної діяльності стимулює підвищення рівня конкурентоспроможності продуктів, так і самого підприємства	комплексне використання інноваційного потенціалу зростає обсяги виробництва, збереження ішп на ринку, стійкий споживчий попит, що сприяє збільшенню прибутку	забезпечує прискорення зростає обсяги виробництва, збереження ішп на ринку, стійкий споживчий попит, що сприяє збільшенню прибутку
Конкуренція	існує пряма залежність між рівнем конкурентоспроможності та рівнем інтенсивності впровадження інновацій	підвищення конкурентоспроможності сприяє інтенсивнішому здійсненню інноваційної діяльності підприємством	Конкурентоспроможність	належне забезпечення високої конкурентоспроможності впливає на підвищення рівня якості виробництва продукту	орієнтація на зниження ціни інновації призводить до збільшення попиту на товар, що відображається на підвищенні рівня конкурентоспроможності підприємства
Якість	максимальна якість проявляється в інноваційному продукті, що зазубувався ринком	якість визначає рівень ефективності використання різних компаній складових інноваційного потенціалу суб'єктів господарювання	якість є одним із головних компонентів конкурентоспроможності, тим вище якість, тим вище конкурентоспроможність	Якість	збільшення кількості важливих властивостей для споживачів призводить до підвищення ціни товару
Ціна	можливість установлювати більш високі ціни порівняно з товарами-аналогами	висока ціна на інноваційний товар сприяє отриманню прибутку, який акумулюється у вигляді інвестиційних ресурсів, що є одним з факторів інноваційного потенціалу	ціна – один із ключових елементів конкурентоспроможності, нижче ціна, тим вище конкурентоспроможність	підвищення собівартості продукції, що зумовлено покращенням її якості, призводить до підвищення ціни	Ціна

Проведений аналіз науково-практичної літератури [22-29] дозволив сформулювати схему виведення комплексного поняття “інноваційний потенціал підприємства” (рис. 1).

Рис. 1. Схема виведення комплексного поняття “інноваційний потенціал підприємства”

Висновки та перспективи подальших досліджень. На підставі викладеного можна дійти висновку, що запропонована інтерпретація поняття “інноваційний потенціал підприємства” дозволяє найбільш повно висвітлити сутність і всебічно розглянути структуру даної дефініції, щоб на основі її розуміння приймати ефективні управлінські рішення. У ході дослідження виявлено, що інноваційний потенціал взаємопов’язаний із конкурентоспроможністю й якістю продукції і значною мірою залежить від них: розширення виробництва наукомісткої конкурентоспроможної продукції і спрямування підприємства на досягнення сучасних стандартів якості забезпечує підвищення інноваційного потенціалу суб’єктів господарювання. Таким чином, феномен інноваційного потенціалу стає дедалі вагомішим фактором розвитку економічного росту підприємства. У подальшому автор планує спрямувати зусилля на розробці комплексних напрямів підвищення рівня використання інноваційного потенціалу підприємства за певних умов господарювання, враховуючи перспективи його розвитку, для застосування теоретичних напрацювань у практичній діяльності.

Література

1. Верба В.А. Методичні рекомендації з оцінки інноваційного потенціалу підприємства / В.А. Верба, І.В. Новікова // Проблеми науки, 2003. – № 3. – С. 22–31.
2. Гриньов А.В. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства. А.В. Гриньов // Проблеми науки. – 2003. – № 12. – С. 12–17.
3. Йохна М.А. Формування структури інноваційного потенціалу підприємства / М.А. Йохна, С.В. Декалюк // Вісник Хмельницького національного університету. – Т.1. – 2010. – № 4. – С. 150–154.
4. Мельник Л.Г. Информационная экономика. – Сумы: ИТД «Университет. кн.», 2003. – 288 с.
5. Яковлева Н.Г. Організаційно-економічний механізм управління інноваційним потенціалом відкритих акціонерних товариств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 “Економіка, організація і управління підприємствами” / Н.Г. Яковлева. – Київ, 2006. – 20 с.
6. Белоусова Л.І. Управління інноваційно-інвестиційною діяльністю промислового підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 “Економіка, організація і управління підприємствами” / Л.І. Белоусова. – Донецьк, 2006. – 20 с.
7. Богма О.С. Сутність інноваційного потенціалу підприємства / О.С. Богма // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. – №1. – С. 12–15.
8. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.
9. Фесенко І.А. Економічна оцінка інноваційного потенціалу вугледобувних підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 “Економіка, організація і управління підприємствами” / І.А. Фесенко. – Луганськ, 2003. – 18 с.
10. Фірсова С.М. Основні елементи інноваційного потенціалу / С.М. Фірсова, С.В. Чеботар // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – №3. – С. 202–207.

11. Воловельська І.В. Методика оцінки рівня інноваційного потенціалу як складова організаційно-економічного механізму процесу інноваційного реформування підприємств залізничного транспорту / І.В. Воловельська // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2009. – № 25. – С.100–102.
12. Кокурин Д.И. Инновационная деятельность. – М.: Экзамен, 2001. – 576 с.
13. Федулова Л.І. Інноваційна економіка: Підручник. – К.: Либідь, 2006. – 480 с.
14. Лапин Е.В. Экономический потенциал предприятия: Монография. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2002. – 310 с.
15. Нагорний В.В. Інноваційний потенціал підприємства та його оцінка / В.В. Нагорний, В.Ф. Левченко, С.В. Власова // Економічний простір. – 2010. – № 44. – С. 274–279.
16. Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е.Б. Стародубцева. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 495 с.
17. Шипуліна Ю.С. Потенціал інноваційного розвитку регіону: сутність, структура, підходи до оцінки / Ю.С. Шипуліна, В.І. Тарановський // Механізм регулювання економіки. – Т.2.– 2009. – №3. – С. 250–261.
18. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: Монографія /За заг. ред. С.М. Ілляшенка. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2005. – 582 с.
19. Осецький В.Л. Методичні підходи до реалізації інноваційного потенціалу підприємств / В.Л. Осецький // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – №3. – С. 114–117.
20. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент: Учебник для вузов. 5-е изд. – СПб.: Питер, 2005. – 448 с.
21. Стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці України: у 3-х т. / За ред. В.М. Гейця, В.П. Семиноженка, Б.Є. Кваснюка. – К.: Фенікс, Т. 2: Інноваційно-технологічний розвиток економіки. – 2007. – 562 с.
22. Тішакова І.П. Формування напрямів інноваційного розвитку економіки України / І.П. Тішакова // Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету: у 3-х т. / Ред. кол. Беспалова С.В. та ін. – Донецьк: ДонНУ. – Т. 3 – 2010. – С. 200–208.
23. Большая Советская Энциклопедия. (В 30 томах). / Гл. ред. А.М. Прохоров. Изд. 3-е. – М., “Советская энциклопедия”. – Т. 20. – 608 с.
24. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2003. – №18, №19-20, №21–22. – ст. 144.
25. Закон України від 16 січня 2003 року № 433-IV “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”// Відомості Верховної Ради України (ВВР) – 2003. – № 13. – ст. 93.
26. Федонін О.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібник / О.С. Федонін, Т.М. Репіна, О.І. Олексик. – К.: КНЕУ, 2004. – 2004. – 316 с.
27. Webster's Revised Unabridged Dictionary Version published 1913 by the C. & G. Merriam Co. / Under the direction of Noah Porter. – Springfield, Mass.: MICRA, 1998. [Electronic resource]. – Web site address: <http://www.1828-dictionary.com/d/word/potential>
28. Dileep Rao How Great Is Your Company's Potential? / Dileep Rao [Electronic resource]. – Web site address: http://www.forbes.com/2008/06/26/google-ebay-amazon-ent-fin-cx_dr_0626dileepaorpotential.html
29. Тішакова І.П. Методичний підхід до оцінки інноваційного потенціалу транспортного підрозділу (на прикладі ВАТ «МК «Азовсталь») / І.П. Тішакова // Проблеми розвитку економіки підприємства: погляд молоді: Збірник матеріалів ІІІ Міжнародної наукової студентської конференції. – Харків: Павлов, 2011. – С. 86–87.

УДК 336.71

МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ОРГАНИЗАЦИИ КРЕДИТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БАНКОВ УКРАИНЫ

Е.В. Ткаченко, В.В. Волкова

Резюме. В работе определены понятие, сущность и принципы организации кредитной деятельности банка. Проанализировано влияние иностранного капитала на кредитную деятельность банков. Проанализированы и систематизированы основные показатели кредитной деятельности банков Украины за последние годы. Определены проблемы и предложены пути повышения эффективности деятельности банков Украины.

Ключевые слова: кредитная деятельность банка, кредитный риск, управление кредитным риском, микрокредитование, долгосрочное кредитование, просроченная задолженность по кредитам, резерв на возмещение потерь по кредитным операциям.

В структуре активных операций наибольший удельный вес занимают кредитные операции. Это связано с объективной особенностью кредитных операций обеспечивать банку получение наибольшей прибыли среди различных способов размещения ресурсов банка. Одновременно кредитные операции являются наиболее рискованным видом операций банка. Именно постоянный анализ кредитных операций банка в системе управления банком дает возможность выбрать вариант рационального размещения ресурсов, направления кредитной политики банка, снизить риск путем дифференциации кредитных вложений, принятие решений по выдаче займов клиентам в зависимости от уровня их кредитоспособности, отраслевой принадлежности, форм собственности.

Разные аспекты организации кредитной деятельности коммерческих банков рассматриваются многими авторами: Мочерный, А.Г. Загородный, Л.Г. Вознюк, М. Савлук, А. Гальчинский, О. Евтух, В. Рысин и др.